מאי לאו אבהמה לא אעובר דיקא גמי

דקתני קונסין אותו עד עשרה בדמיו שמע מינה מסייעא ¢(ליה) לריש לקיש ¢דאמר

ריש לקיש המוכר בהמה גסה לעובד כוכבים

קונסין אותו יי עד עשרה בדמיה דוקא או

לאו דוקא תא שמע יידאמר רבי יהושע בן

לוי בחמוכר עבדו לעובד כוכבים קונסין

ויומא מפקע ליה ממצות ואיכא דאמרי

אמר ריש לקיש פ המוכר בהמה גםה לעובד

כוכבים קונסין אותו עד מאה בדמיה תנן

והנותן לו בקבלה אף על פי שאינו רשאי

קונסין אותו עד עשרה ווי בדמיה מכירה

פסקה מיניה קבלנות לא פסקה מיניה דוקא

או לאו דוקא תא שמע דאמר ר' יהושע

בן לוי המוכר עבדו לעובד כוכבים קונסין

אותו עד עשרה בדמיו שאני עבד דלא הדר

ליה בהמה מאי מעמא משום דקא הדרא

ליה ניקנסיה מפי חד אלא עבד מילתא

דלא שביחא היא וכל יימילתא דלא שביחא

לא גזרו ביה רבנן: וחכמים אומרים כל

ומן שיד העובד כוכבים כו': אמר רבי ו

יהושע ושניהם מקרא אחד דרשו יכל בכור

ם רבנן סברי בכור מקצת בכור משמע כתב

רחמנא כל עד דאיכא כוליה ורבי יהודה

סבר בכור כוליה בכור משמע כתב רחמנא

כל דאפילו כל דהוא איבעית אימא דכולי

עלמא בכור רובא משמע מר סבר כל

משמע למלויי אתא ומר סבר לגרועי אתא

וכמה תהא שותפות של עובד כוכבים

ותהא פטורה מן הבכורה יאמר רב הונא

אפילו אזנו מתקיף לה רב נחמן ולימא ליה שקיל אזנך וזיל איתמר רב חסדא אמר

דבר שעושה אותו נבלה ורבא אמר דבר

שעושה אותו מריפה במאי קמיפלגי במריפה

חיה למאן דאמר דבר שעושה אותו מריפה

קסבר סמריפה אינה חיה ולמאז דאמר דבר

שעושה אותו נבלה אבל מריפה חיה

אמרוה רבנן קמיה דרב פפא הא דרב

הונא ורב חסדא ורבא לא פליגי הא בו

הא באמו אמר להו רב פפא מאי שנא

בו דבעיגן כל בכור וליכא אמו גמי בעיגן

בל מקנך תזכר וליכא יאלא לא שנא

מתקיף לה מר בר רב אשי מאי שנא

מנפלים דאף על גב דלאו בני חיותא נינהו

קדשי יו דאמר מר נפמר שגר בהמה שגר

בבהמה התם כיון דלא עריבו בהו חולין

קרינא בהו בבהמה כל בכור הכא כיון

. דעריבו בהו חולין לא קרינא בהו כל בכור ר' אלעזר לא על לבי מדרשא אשכחיה לרבי

אסי א"ל מאי אמור רבנן בי מדרשא א"ל

אותו עד מאה בדמיו שאני עבד דכל

א מיי׳ פ״כ מהלכות שבת הלכה

ו א תייי פיית תהכטת שבת הככה ג סמג לאוין סה טוש"ע יייד סי קנא סעיף ד: ז ב מיי פ"ח מהלטות עבדים הל' א טוש"ע יייד סיי רסו

:סעיף פ

ח ג מיי׳ פ״ד מהלכות בכורות ה ג מיי׳ פייד מהכנות בכורות הל' א [ופי"ב מהלכות בכורים הל' טו] סמג עשין קמה טוש"ע

יד סיי של סעיף ד: מ ד מיי' שם [ושם] טוש"ע שם

:סעיף ג

תורה אור השלם

ל) ל"ק מ"ו, ב) גיטין מד., ג) ג"ו שם, ד) [עירובין סג: וש"נ], לגמרי אבל עוברין שעתידה להתעבר

קאי מדקתני נותן כל דמיו לכהן ואי אבהמה כהן מאי עבידתיה: מסייע ליה. האי דקתני קונסין: או לאו דוקת. דלח קנסינן ליה כולי החי. אי נמי טפי מהכי קנסינן ליה אם אין העובד כוכבים מתרלה בכך: מ"ש. מדגבי עבד תני מאה והכא עשרה שמע מינה דוקא קאמר דאי לאו דוקא ליתני תרוייהו מאה או תרוייהו עשרה: לעולם בהמה לאו דוקא דלא קנסינן ליה כולי האי אבל גבי עבד משום דכל יומא ויומא כו': דוקה. מאה או לאי דוהא. בלישנא בתרא גרסי׳ בעבד עד עשרה בדמיו אלמא מאה דבהמה לאו דוקא דהא עבד דמפקע ליה ממצותיו ולא קנסינן אלא עשרה: שאני עבד. להכי לא קנסינן ליה טפי משום דכי פריק ליה לא הדר ליה למריה דקיי"ל במסכת גיטין (דף מג:) המוכר עבדו לעובד כוכבים יצא לחירות: וקפריך בהמה מ"ט. קנסינן ליה טפי משום דהדרא ליה: ח"ג אי יי הכי א"כ ליקנסיה טפי חד. כדי שיעור דמיה ליקנסיה יותר מעשרה דהא במאי דהדרא ליה אינו נשכר אלא כדי דמיה וקנסא לא הוי אלא י׳ הלכך ליתני י״א בדמיה ותו לא: כל בכור. בישראל. רבנן סברי אי הוה כתיב בכור בישראל הוה משמע אפילו מקצת בכור דישראל הוי חייב בבכורה: למלויי אסא. עד דליהוי כוליה דישראל: לגרועי. דכל משמע כל דהו כמו לשפחתך אין כל בבית (מלכים ב ד): אפי׳ אונו. אפי׳ אין שותפות לעובד כוכבים אלא באחן הבכור אינו קדוש: ולימא ליה. כהן לעובד כוכבים: שקיל אונך וויל. דאי נמי הוי בכור בעל מום ניתן לכהן: נבילה. כגון שיש חלק לעובד כוכבים בוושט או בגרגרת שלו הואיל וחיותא בידיה דעובד כוכבים חשיב כמאן דהוי כוליה דעובד כוכבים: טריפה. כגון מן הארכובה ולמעלהים: במאי קמיפלגי. רב חסדת ורבת: רבת סבר טריפה אינה חיה. הלכך כמאן דהוי כולה דעובד כוכבים דמי: ורב חסדא סבר טריפה חיה. הלכך לא חשיב (ג) אלא דבר שעושה אותה נבילה: לא פליגי.

לא איכפת לן: דיקא נמי. דאעובר

מה שבהמה משגרת ומשכלת. אלמא אע"ג דלאו בני חיותא נינהו קדשי הכא נמי אי נמי הוה ליה לעובד כוכבים ביה דבר שעושה אותו נבילה ליקדוש חלק הישראל אע"ג דלאו בר חיותא הוא: י אפי׳ מום קל. ואפי׳ אין לעובד כוכבים שותפות אלא באונה שאם היה נוטל חלקו אינה לא נבלה ולא טרפה אלא מום קל בעלמא פטורה מן הבכורה:

מאי לאו אבהמה. קאי הא דקתני קונסין אותו דקנסינן ליה לפדות הבהמה אלמא מכר את הבהמה לעובריה דקבלה אינה אלא לעוברין קנסינן ליה בין לרבי יהודה בין לרבנן דרבנן לא פליגי עליה דר' יהודה אלא לענין בכורה: לא אעובר. קנסינן ליה שכבר היה במעיה ומכרו

> רב חסדא ורבא עליה דרב הונא אבל רב מסדא ורבא פליגי: (ד) שי והא בו.ז אם יש חלק לעובד כוכבים בבכור עלמו אפי׳ באזכו אינו קדוש: באמו. או נבלות או טריפות: כל מקנך סוכר. אם כל המקנה שלך תוכר אם יהא שלך וכר מקדישנו כלמתרגמינן דיכרין תקדיש: מתקיף לה. אכולהו: שגר בהמה שגר בבהמה. שגר במעי בהמה שעדיין לא הגיע זמנו לנאת. ל"א שגר בהמה

א) כיק מיין, כ) גיפון מד., ג) גיין שם, ד) [עירובין סג: וש"ען, ה) [חולין מב. וש"ען, ו) לאו לייק, ו) הכיליקנסיה טפיחד מכדי שיעור דמיה כו'. ל"ק, ה) [חולין עו.], ט) ל״ק, י) שייך לע״ב, כ) דהוו לינו מסן. ליקן כל ליק, ד"ה אמרן, של גרסינן רבא. ל"ק, ל' [פני מוס' סנהדרין עח. ד"ה הסורג],

הגהות הב"ח

(A) גמ' עד עשרה בדמיו מכירה: (ב) שם אמר ר' יוחגן ושניהס מקרא אחד: (ג) רש"י ל"ה ורב חסדא וכו' לא חשיב דעובד כוכבים אלא: (ד) ד"ה לא פליגי וכו' פליגי הס"ד ואח"כ מ"ה בו אם יש:

רבינו גרשום מאי לאו. האי דקתני אע״פ שאינו רשאי אבהמה קאי דאין נותנין לו בקבלה למחצית (שכר) [הוולד] וה״ה לר׳ יהודה מוכרין בהמה לעובריה: לא אעובר קאמר. דאינו רשאי יאין מוכרין בהמה יעובריה: לא אעובר קאמר. דאינו רשאי דכיון דמעוברת היא כשנותנה לו בקבלה אסור משום עובר. אבל אם אינה מעוברת ורוצה למכור לעובר אכתי לא ידעינו: למכור לעובר אכתי לא ידעינן: דיקא נמי דקתני אותו ובדמיו ש"מ דאעובר קאי ומיהא ליכא למשמע לר' יהודה אם מוכר בהמה לעובריה אי לא: הא דקתני קונסין וכו' מסייע ליה דקות: לר' שמעון בן לקיש: הא דקתני עד עשר בדמיו דוקא הוא דאם העובד כוכבים (מורידו) [מעליהו] עד עשר' בדמיוקונסין . אותו שיתז לו עד עשרה בדמיו אות שיון לו כשות בהמית ויפדנו או לאו דוקא עשר אלא גוזמא בעלמא קאמרלאשמועינן דמיחייבין אותו לפדותו אפיי יותר משויו אבל לא כל כך עד . עשר: עד מאה בדמיו. מדנקיט . גבי עבד מאה ידות יותר מדמיו ש"מ דהאי עשרה דאמר גבי ש"מ דואל עשור דאמו גבי בהמה דוקא קאמר דאי לאו דוקא ליתני נמי (כעבד) [בעבד] עשרה: לעולם גבי בהמה לאו דוקא ושאני בעבד משום הכי דוקא ושאני בעבד משום הכי
נקיט מאה ולא אמר נמי עשר
דכל יומא מפקע ליה ממצות
כי זבניה לעובד כוכבים משום
הכי קנסינן ליה הכי: איכא
דאמרי דקאמר ו"ל גבי בהמה
דעד מאר ווכולא מילתא תאני בענינא אחרינא: תנן כו' עד לא קשיא. דגבי מכירה משום רא קשא. וגבי מכיוה משום הכי קנסינן ליה עד ק' דפסקה מיניה דלגמרי ובנה: קבלנות כו' הילכך עד עשר קנסינן ליה טפי לא: דוקא או לאו דוקא הא דקתני עד מאה בדמיו דוקא ממש עד מאה או לאו דוקא אלא גוזמא קתני משום דוקה אלא גוומה קותי משום דמכר לה דקונסין אותו יותר ויותר מכדי דמיה אבל לא כולי האי אבל בקבלנות יותר מכדי דמיה יהיב אבל לא כולי האי כמוכר: עד עשרה בדמיו. דלהך . לישנא תאני איפכא למילתיה לישנא האפנא למילוניה דר' יהושע. ומדקאמר גבי עבד עשרה בדמיו וגבי בהמה ק' ש"מ דהאי ק' דגבי בהמה לאו דוקא דהשתא ומה עבד דכל יומא מפקע ליה ממצות לא . האמר אלא טשרה רדמיו ר״ש קאמו אלא עשוה בומיו כיש בהמה וש"מ לאו דוקא: לעולם דוקא קאמר. בבהמה טמאה וגבי עבד משום הכי אמר עד עשרה ותו לא דשאני עבד דלא הדר ליה ברצונו אצל ישראל רבו דמאחר שמכרו רבו לעובד כוכבים שונא את רבו ולא בעי למהדר ליה הלכך לא קנסינן ליה לובו טפי אלא עד עשרה בדמיו. ומותבינז בהמה מ"ט . אמריוז דטד מאה רדמיו משוח

ורבי יהודה סבר כוליה בכור משמע. מימה פ' נסוי הדם (חולין דף פח. ושם) אמר איפכא רבי יהודה אומר דמו מקלת דמו ורבנן . סברי כל דמו ופר״ת ההיא משום דדם כולו דם משמע כתב רחמנא דמו מקלת דמו כדאמר הכא כתב כל דאפי׳ כל דהו וקשה דהתם דריש ר״י

דמו לחלק ועוד לפי מה שפסק ר"ת כר' יהודה כדפרישית פ"ק דגיטין (דף ז: ושם ד״ה אמר) קשה הלכתא אהלכתא דאין הלכה כר׳ יהודה דהכא כדאמר בסמוך לית דחש להא דר׳ יהודה דאמר שותפות עובד כוכבים חייבת על כן יתכן לפרש דאין לדמות אלא מה שהש"ם מדמה כההיא דבתולה אפי׳ מקנת בתולים דפ׳ הבא על יבמתו (יבמות דף נט.) ובפרק אלמנה ניזונת (כתובות דף מו:) מדמה להו לפלוגתא דמקלת כסף ככל כסף דהנהו דמו אהדדי סוהו ענין אחר כשנתמעטו בתולים ונשתיירו מהלתם כאילו נשתיירו כולן וכן כסף כתובה 0 נשאר מקצת יש לה מזונות כאילו נשאר כולו הן ויש הרבה דרשות שאין להשוותן שה אפי׳ מקלת שה דפליגי ר׳ אלעזר ורבנן פ' אותו ואת בנו (חולין דף עט:) ופ' הזרוע (שם דף מלב) ופלוגתל דרבי יהודה בן בתירא ורבנן מי אכל נפש ואפי׳ נשוה ההיא דדמו להך דהכא לא תקשה הא דפסיק הכא דלא כר' יהודה והתם קאמר לית דחש להא דר׳ שמעון דאמר לא אמרינן מקצת כסף ככל כסף דאדרבה סייעתא דהלכתא כרבון דבכור מקצת בכור משמע אי לאו כל והתם נמי בתולה מקלת בתולים במשמע עוד י"ל דלא תקשה דר׳ יהודה אדרבי יהודה משום דסתמא דקרא איירי בסתם בהמה שהן שלהן ואין לעובד כוכבים שותפות בהן הלכך אי לאו כל מוקמי ליה לקרא בכוליה בכור אי נמי משום דכתיב (במדבר ג) כל בכור בישראל ובישראל משמע כוליה כדאמר

רב חסרא אמר דבר שעושה אותה נבלה רבא אמר דבר שעושה אותה מריפה. פ"ק דתמורה (דף יה:) גרים איפכא גבי אומר רגלה של זו עולה ומהגרסות הפוכות היא זו וההיא דהתם עיקר דאמר רב חסדא מודה רבי יהודה בדבר שעושה אותה טריפה רבא אמר בדבר שעושה אותה נבילה רב ששת אמר בדבר שמתה ס) בו כו' מר מוסיף אדחבריה ובענין זה יתכן דאמר הכא רב הונא אזנו רב חסדא מוסיף טרפה רבא מוסיף נבילה וכה"ג פ' המפלת (נדה כג:) גבי גוף אטום עד לארכובה וחד מוסיף עד טבורו והא דאמר רבא התם שושטו נהוב אמו טמאה לידה אפי׳ פ׳ גרם רבא בשמעתא לפי שהוא בתר רב חסדה לה קשה דרבה אדרבה התם דאע"ג דושטו נקוב טריפה (וחיה) לא מדמו לחסרון עד לארכובה ט: הא דרב הונא ורב חסדא ורבא לא פליגי. הא פשיטא דרב חסדא

פרק מלות חלילה (יבמות דף קב.) ולענין

חלינה עד שיהא אביו ואמו מישראל

הבל בעלמה משמע שפיר מקצת⁰:

ורבא פליגי אלא ה״ק הא דרב הונא לא פליגא אדרב חסדא ורבא:

מ"ש מנפלים. אע"ג דהתם מ כתב קרא הוה לן למילף מהתם או נפלים נילף משותפות דכתיב כל בכור ונשוה כל הדרשות בענין אחד:

הכי

אמרינן עד מאה ה"יה דבהמה ה"יה דבהמה ה"יה דבהמה לאו רוקא מאה דה"ה וכבהמה ה"ה דבהמה ה"ה דבהמה ה"ה דבהמה ובעבד ולזה הפיי יש לנו להשותם דוקא או לאו דוקא מאה דה"ה טפי וקא החיים בדוקא או לאו דוקא הוסי חוסי הצונותה: 3 כל בכור (משום) קדש לי כל בכור: זן דאמר מר פטר וכר. תיי דאמרי בספרי מה בהמה נפלים פטורים אף אדם כן דכתיב באדם ובבהמה ונראה דגריס נפלים פוטרים הבא אחריו דהנפל קדוש משגר בהמה ואף אדם כן. ג": פן ויש הרבה דרשות שאין להשותן שה. נ"א ס"י אבל שאר דרשות שהם כענין זה אין להשותם חד דהכא וחד דשה ואפיי מקצח וכרו: זן מאי שנא מנפלים צייג דהתם כתב שגר הוה ליה למילף ונשוה כל הדרשות בענין אחד נדרוש כל מקנך או נילף נפלים משותפות כדי להשוות הדרשות בענין אחד נדרוש לדרשא אחריתי וניוה לה היישיים.

1. קַדֶּשׁ לִּי כְּל בְּבוֹר פָּטֶר בְּל רָחָם בִּבְנֵי יִשְׂרְאל בְּאִדְם וּנְבְּהָמָה לִי הוּא: שמות יג ב 2. כָּל פָטֶר רָחָם לִי וְכָל מִקְנְךְּ תִּוְּכָר פָּטֶר שוֹר וְשָׁה: שמות לד יט שמות לדי ה 3. הָבְּבְרָתָּ כְל פָּטֶר הָחָם לֹתֵי וְכָל פָּטֶר שָׁגָר בְּבַבְּמָה אֲשֶׁר יִהְיָה לְךְּ הַזְּבְרִים לְיֵיִ: שמות יג יב

מוסף רש"י עד עשרה בדמיה דוקא או לאו דוקא. דלי בעו מיניה טפי קנסיען ליה עד דפריק ולורחל . מלמא הוא דנקט (גימין מד.). הנסיה טפי חד. מכדי דמיה בקבהה טפי דוד מכרי דמה היה לך לקונסו יותר מן העבד ותו לא, הואיל וטעמא משום דהדרה ליה הוא אין כאן אלא כדי דמיה ולתה הומ קו מנו כדי עד ק' אוי לו נחורה זו (שם). מילתא דלא שכיזה היא. שימכרוהו לעובד כוכנים (שם). טריפה אינה חיה. אין סופה לחיות (חולין מב.). יפה חיה. נחולין (מ:) אמרו

שימה מקובצת

לו והלא הרבה מתקיימות שתים ושלש שנים (שוו).

עד עשרה בדמי׳ דוקא או לאו דוקא דלא פיה דוקא דלא דוקא. פ״ה דלאו דוקא דלא קנסי׳ ליה כולי האי ושמא טפי נמי קנסי׳ ליה וכו׳ ול״נ דאיך נמי קנסי׳ ליה וכו׳ ול״נ דאיך . נסתפק אי אמרינן לאו דוקא דלא קנסי׳ כולי האי דא״כ הא דקתני עד עשרה ליתא ועוד הלא לאידך נמי דמייתי סייעתא ת"ש דהוי דוקא סבר שפיר טעמא דעבד מפקי ליה ממצות דמשום הכי אמרינן בבהמה עשרה ובעבד מאה להכי נראה מעשרה טפי מעשרה! קנסינן ומייתי ת"ש המוכר עבדו וכו' והוה ס"ד דבהמה ועבד יונות טין ובוומה לאו דווקא שוין וא״כ עד עשרה לאו דווקא דהכא אמרי׳ מאה דוקא והן שוין ורחי לעולם אימא לך הכא והכא דוקא ועבד קנסי׳ . טפי משום דמפקי׳ ליה ממצות: --כן המוכר בהמה כו׳ קונסין אותו עד מאה בדמיו דוקא או לאו דוקא דלא קנסי׳ ליה כולי האי ת״ש המוכר עבדו לעובד כוכבים קונסים אותו עד עשרה בדמיו וכיון דבעבד נמי דמפקי ליה ממצות לא אמרינן רק עשרה כ״ש בכהמות ואם כן לאו דוקא. נייה למורי שיחיה דמכאן פי׳ הקונטרס דלעיל והכא לאו רוקא דלא קנסי׳ ליה כולי האי יתלמודא סבר לאו דוקא משמע כן וקא דחי שאני עבד דלא הדר ליה פי׳ הקונט׳ לעולם אימא לך דוקא כפי׳ לעיל דאיך הוה מצית למימר לאו דוקא א״כ עד מאה דקתני ליתא ועוד ה היים קוני דיתא ועוד. איך קא פשט לאו דוקא מההיא דעבד דלמא הבהמה דירי ידיי אין קא פשט לאו דוקא מההיא דעבד דלמא הבהמה דוקא והא דנקט עד עשרה בעבד לאו דוקא דעד מאה דקנסי׳ ליה דלעיל נמי פי׳ הקונטרס דקא . דחי דההוא דבהמה לאו דוקא ועבד דוקא ונראה לפ' נמי או ועבד דוקא דאפי' טפי נמי וקא לאו דוקא דאפי' טפי נמי וקא

פשיט מדאמרינן בעבד עד עשרה

ש״מ לאו דוקא דהא אף בבהמה אמרינז עד מאה וה"ה דבבהמה